

Nagrada javnega notarja kot sodnega poverjenika za sestavo inventarja v zapuščinskem postopku.

Dr. Ivan Grašič.

(Konec.)

Slične določbe so imele tudi prejšnje notarske tarife, na osnovi katerih se je sestavila sedaj veljavna uredba o nagradah javnih notarjev. Vse razveljavljene tarife so določale poleg nagrade za zapuščinsko razpravo tudi še posebno nagrado za sestavo inventarja ter se je, kolikor se je ta posel opravil v notarski pisarni, znižala ta nagrada (ne ona za zapuščinsko razpravo) za polovico.

Ako bi držalo stališče spredaj navedenih sodišč, bi bila odveč ali določba § 41/I-III ali pa določba § 42/2 uon. Ker pa sta obe postavki v uredbi, se mora brezdvomno nanašati vsaka vsaj na en določen primer in za ta primer tudi uporabljati. Ker je za sestavo inventarja izven zapuščinske razprave — pravilno zapuščinskega postopka — določena nagrada po § 42/2 uon. in ker odstavek 3. § 54 uon. določa, da pritiče javnemu notarju kot sodnemu poverjeniku nagrada celo za sestavo delnega inventarja, se določba § 41/I-III uon. more nanašati in uporabiti samo na primer, ko se sestavi inventar izven zapuščinske razprave, a v zapuščinskem postopku — ali pa je brezpredmetna, ker drugega primera za uporabo te tarifne postavke ni.

Je pa tudi dosledno, da gre sodnemu poverjeniku večja nagrada, če je poleg izvedbe zapuščinske razprave sestavil še inventar in pri tem mogoče zamudil tudi več dni, kakor pa, če je napravil inventar kdo drugi in če je sodni poverjenik izvršil potem le zapuščinsko razpravo. Po izpodbitjanem stališču gre namreč sodnemu poverjeniku v obeh primerih enaka nagrada.

Na določbe § 2/2 uon. se zaradi sestave inventarja ne smemo sklicevati, ker je za sestavo inventarja določena posebna nagrada, pač pa se te določbe utegnejo, če so podani razlogi, uporabiti pri povišanju nagrade tako za sestavo inventarja posebej kakor tudi posebej za izvedbo zapuščinske razprave.

Da je sestavo inventarja, če je del javnemu notarju poverjenega zapuščinskega postopanja in če ni bil inventar opravljen v teku zapuščinske razprave, posebej nagraditi, da tedaj nagrada za sestavo takega inventarja ni vsebo-

vana v nagradi po § 34 uon., je razvideti tudi še iz nastopnega.

Po določbi § 34/5 uon. je napravo inventarja, ki ga je sestavil javni notar, kateremu je poverjeno opravljanje in pripravljanje vseh ali večjega dela dejanj zapuščinskega postopanja, potrebnih za doseg prisojila in razdelitve dediščine, nagraditi tudi, če se od njega sestavljeni inventar ne razteza na celokupno zapuščinsko imovino, vendar se v tem primeru zmanjša nagrada za polovico nagrade, ki je določena v § 41 za sestavo inventarja o ostali zapuščinski imovini. Javnemu notarju gre tedaj nagrada celo za sestavo delnega inventarja, če ga ni sestavil v teku zapuščinske razprave. Dosledno je: nagrada po § 41/I-III uon. gre javnemu notarju tem bolj, ako je sestavil inventar o celokupni zapuščinski imovini, vendar ne v teku zapuščinske razprave.

Zaključek, da je iz določbe § 34/5 uon. razvidno, da se sestava inventarja, če je del notarju poverjenega zapuščinskega postopanja, ne sme posebej nagraditi, in da je z navedenim odstavkom le odrejeno, da notarju ne pritiče cela nagrada po § 34, ako se od njega sestavljeni inventar ne razteza na celokupno zapuščinsko imovino, ampak da se mora nagrada iz § 34 znižati za polovico nagrade, ki je določena v § 41 za sestavo inventarja o ostali zapuščinski imovini, ne more biti pravilen.

Če bi bil ta zaključek pravilen, bi sledil tale sklep. V zapuščinskem postopku napravi inventar sodišče, izvedbo zapuščinske razprave pa prepusti sodišče javnemu notarju. Brezdvomno je, da pritiče javnemu notarju samo za opravo zapuščinske razprave cela nagrada po § 34 uredbe. Za primer pa, da sodišče napravi le delni inventar, sestavo ostalega delnega inventarja in izvedbo zapuščinske razprave pa naroči javnemu notarju, bi po tem zaključku šla notarju za 15% manjša nagrada, kakor v prvem primeru, ko je notar izvršil samo zapuščinsko razpravo. In to tudi potem, če se je javni notar zamudil s sestavo delnega inventarja en dan, dva dni ali celo več. Če bi pa notar napravil inventar o celokupni zapuščinski imovini, pa bi se po zgornjem zaključku morala dosledno znižati nagrada po § 34 celo za 50%. Tedaj: čim več dela in čim več zamude časa, tem manjša nagrada. Taka razlaga se tudi s silo ne da spraviti v sklad s kako drugo določbo uredbe. Ali naj bo sodni poverjenik, ki se je potrudil, da je sestavil točen in popolen inventar, zaradi tega še oškodovan tako na zamudi časa kakor na nagradi?

Iz navedenega z gotovostjo sledi, da je tudi sestavo delnega inventarja v zapuščinskem postopku nagraditi in to s polovico nagrade, določene za sestavljanje inventarja po § 41/I-III uon. Pravilen nadaljnji zaključek pa je brez ozira na druge določbe uon. samo: sodnemu poverjeniku pritiče nagrada po § 41/I-III tudi za sestavo celega inventarja, ki ga je izvršil v zapuščinskem postopku, pa ne v teku zapuščinske razprave.

Če bi bila nagrada za sestavo smrtovnice, za prevzem v hrambo, za zapečatenje, za sestavljanje inventarja, za opravo cenitve in dražbe premičnih stvari vsebovana že v nagradi po § 34 uon., bi se dosledno potem, če bi javni notar teh poedinih službenih del zapuščinskega postopanja ne opravil ali če bi jih sploh ne bilo treba opraviti, nagrada za dotično neopravljeno službeno delo morala v vsakem posameznem primeru od nagrade po § 34 uon. odšteti, kar pa naredbodavec gotovo ni nameraval, ker bi javni notar, če bi se to zgodilo in če bi bilo gornje mnenje pravilno, dobil za manjše delo večjo nagrado, za večje in zamudnejše delo pa manjšo nagrado ali bi v gotovem primeru za najzamudnejšo razpravo ne dobil celo nobene nagrade.

Uredba o nagradi javnih notarjev namenoma ne šteje v § 41 naštetih del zapuščinskega postopanja med „dejanja zapuščinskega postopanja, ki so potrebna za doseg prisojila in razdelitve zapuščine“, odnosno med „službena dela, ki se morajo opraviti z zvezi z zapuščinskim razpravljanjem“. Ako bi uredbodavec kaj takega hotel, bi za opravo navedenih del ne ugotavljal posebne nagrade, kakor tega ni storil za opravo vseh ostalih del zapuščinskega postopanja, ki so potrebna za doseg prisojila in razdelitve zapuščine, kakor na primer za razglasitev izjave poslednje volje, za poziv na oddajo dednih izjav, za sestavo izkaza o izvedbi poslednje volje, za razdelitev zapuščine, za zapuščinski dogovor ter za druga v zakonu o nepravdnem postopku v drugem poglavju navedena službena dela.

Ako uredba v odst. 2. § 34 izrečno poudarja, da je nagrada za opravo „razdelitve zapuščine“ vsebovana že v nagradi po § 34/1 uon., bi to gotovo storila tudi za v § 41 navedena službena dela, če ne bi hotela oprave teh del posebej nagradjati.

Da nagrada za sestavo smrtovnice, za prevzem v hrambo in za zapečatenje, za sestavo inventarja in za opravljanje cenitve in dražbe premičnih stvari ni vsebovana v nagradi po § 34/1 uon., je razvidno tudi iz zadnjega stavka § 34/2 uon., ki se glasi:

„Če se poveri javnemu notarju, ki je sestavil smrtovnico, po sestavi smrtovnice nadaljnje opravljanje zapuščinske razprave, se sestava smrtovnice ne nagraja posebej, temveč pritiče javnemu notarju samo nagrada po 1. odstavku.“

Če bi bila nagrada za izvedbo navedenih opravil, če se niso opravila v teku zapuščinske razprave, ki je bila poverjena javnemu notarju, res vsebovana v nagradi po § 54 uon., bi uredba nedvomno tudi za ta opravila vsebovala odstavku 2. § 54 uon. enaka določila, katerih pa ni.

Z dejanji zapuščinskega postopanja, ki so potrebna za doseg prisojila in razdelitve zapuščine, odnosno s službenimi deli, ki se morajo opraviti v zvezi z zapuščinskim razpravljanjem, bo tedaj po uon. pravilno razumeti vsa v zapuščinskem patentu oziroma zakonu o nepravnem postopku navedena službena dela, za opravo katerih uredba ne ustanavlja posebne nagrade, izvzemši tedaj sestavljanje smrtovnic, prevzemanje v hrambo in zapečatenje, sestavljanje inventarja ter opravljanje cenitve in dražb premičnih stvari, za opravo katerih določa uredba posebno nagrado, če se niso opravila med zapuščinsko razpravo, ki je bila poverjena javnemu notarju. Med dela, ki se posebej ne nagrajajo, spadajo tudi vsa pripravljalna dela, kakor informacije in poizvedovanja pri sodiščih, zlasti v zemljiški knjigi, pri denarnih zavodih ali pri drugih krajevnih uradih ter manipulacijske pristojbine, zaradi česar v uredbi za opravo teh del tudi ni predvidena posebna nagrada.

Iz vsega navedenega sledi, da nagrada po § 41 uon. nikakor ne more biti vsebovana v nagradi po § 54 uon. in da se morajo v § 41 navedena dela, če se niso opravila v teku zapuščinske razprave, ki je bila poverjena javnemu notarju, nagrajati posebej in to po določbah § 41 uon. in, če zahtevajo ta dela nerazmerno veliko pripravo ali mnogo časa, ali če so združena s posebnimi težkočami, študijami, odgovornostjo ali če so zelo obsežna, tako da je nagrada po tarifi nezadostna, tudi po določbah § 2 uon.